

Τετάρτη, 3 Οκτωβρίου 1984

Υπό την προεδρία του Πρωθυπουργού και Προέδρου του ΠΑΣΟΚ Ανδρέα Γ. Παπανδρέου, συνήλθε σήμερα στις 10.30 το πρωί στην αίθουσα της Γερουσίας στη Βουλή η Κοινοβουλευτική Ομάδα του Κινήματος. Ο Πρωθυπουργός απευθυνόμενος στα μέλη της Κ.Ο., είπε τα εξής:

"Καλώς ορίσατε σ'αυτή τη πρώτη συνεδρίαση της 4ης Συνόδου. Ευχαριστώ θερμά για τα χειροκροτήματα και την υποδοχή. Είναι κάτι που ομολογώ - ότι μου δίνει και μένα τις δυνάμεις να συνεχίσω το σκληρό αλλά ωραίο αγώνα δίπλα σας. Και πρέπει να σας διαβεβαιώσω ότι τα αισθήματα τα δικά μου προς εσάς, ανταποκρίνονται στα δικά σας.

Θα ήθελα να τονίσω, αυτό που ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Μαρούδας είπε, πριν από δύο μέρες, που ξεσήκωσε ολόκληρη θύελλα στον Τύπο της Δεξιάς: 'Ότι πράγματι, είναι ιστορική αυτή η προχθεσινή μέρα της έναρξης των εργασιών της Δ'Τακτικής Συνόδου του Ελληνικού Κοινοβουλίου. Η ημέρα που μια κυβέρνηση, των εργαζομένων, θα έλεγαν δημοκρατική, εθνική, πατριωτική, μια κυβέρνηση που είναι φορέας της Αλλαγής, μπορεί και εγκαινιάζει την Δ'Σύνοδο μιας Βουλής. Είναι ιστορικό το γεγονός. Και όπως πολύ σωστά είπε ο κύριος Μαρούδας, τόσο η κυβέρνηση Πλαστήρα όσο και η κυβέρνηση Γεωργίου Παπανδρέου - οι οποίες ασφαλώς είχαν και δημοκρατικότητα και προοδευτικότητα - δεν μπόρεσαν να κρατήσουν, να σταθούν στην εξουσία, παρά μόνον λίγους μήνες. Αυτό ακριβώς, είναι η εντυπωσιακή επιτυχία του Κινήματός μας.

Ενός Κινήματος, που στις τάξεις του - και το τονίζω αυτό, αλλά είναι σωστό να το επαναλαμβάνω - περιέχει μαχητές από την Εθνική Αντίσταση, από τον πρώτο Ανένδοτο του 1961-63, από το δεύτερο Ανένδοτο του '65-67, από την Αντίσταση ενάντια στη δικτατορία επί 7 χρόνια. Ο καθένας με τον τρόπο του, άλλοι στη φυλακή, άλλοι στην εξορία, άλλοι στα νησιά, άλλοι βασανίστηκαν, άλλοι δεν βασανίστηκαν, σταθήκαμε όρθιοι και κατορθώσαμε το "κόμμα διαμαρτυρία" όπως μας έλεγαν ακόμη και οίλοι σημερινοί - να γίνουμε πρώτα υπεύθυνη και δυναμική αξιωματική αντιπολίτευση και να φθάσουμε σ'ένα χρόνο ρεκόρ στη διακυβέρνηση της χώρας, γύρω από αρχές οι οποίες τό 1974 ξένιζαν την μεγαλύτερη πλειοψηφία του Ελληνικού Λαού.

Και θα ήθελα να πω, βλέποντας τα τρία χρόνια που πέρασαν, ότι μπορούμε νάμαστε περήφανοι για το έργο που από κοινού έχουμε επιτελέσει. Έχω πάρα πολλές φορές, σε σημείο υπερβολής τονίσει, τις αδυναμίες και δεν προτίθεμαι να συνεχίσω να το κάνω, γιατί πρέπει κάποτε να δούμε τα επιτεύγματα. Και τα επιτεύγματα για τον τόπο είναι πάρα πολύ μεγάλα. Θά 'λεγα ότι ίσως το πιο σημαντικό απ'όλα είναι το δημοκρατικό κλίμα. Είναι το αίσθημα ελευθερίας που έχει ο πολίτης, το αίσθημα ασφάλειας. Είναι ένα πολύτιμο δικαίωμα το οποίο έχουμε κατοχυρώσει: το δικαίωμα της διαφωνίας, το δικαίωμα της κριτικής και μάλιστα σε κλίμακα που δύσκολα θυμάται κανείς να υπήρξε στο παρελθόν της χώρας μας. Πράγματι, έχουμε βαθύνει τη δημοκρατία. Την έχουμε βαθύνει - πιστεύω - σε όλες τις όψεις της δημόσιας ζωής.

Πρώτα απ'όλα είναι σαφές ότι ο πολίτης σήμερα δεν φοβάται τον αστυφύλακα ή τον χωροφύλακα. Αντίθετα τους βλέπει σαν λειτουργούς. Και ενοχλείται μόνον όταν σε ορισμένες περιπτώσεις, εκείνοι παραβιάζουν, αν θέλετε - όπως στις ευρωεκλογές του Ιούνη - τη νομιμότητα.

Υπάρχει επίσης μια πορεία προς την αποκέντρωση. Μια πορεία, γιατί δεν έχουμε φτάσει, εκεί που μπορούσαμε να φτάσουμε, εκεί που θα φτάσουμε πριν κλείσει η 4ετία. Αλλά ας μη ξεχνάμε το ρόλο που παίζουν σήμερα τα Νομαρχιακά Συμβούλια, τις αρμοδιότητες που έχουν περάσει από το κέντρο στους νομούς. Να μη ξεχνάμε το σημαντικό και κάθε μέρα και σημαντικότερο ρόλο που παίζει η Τοπική Αυτοδιοίκηση. Να μη ξεχνάμε τις Λαϊκές Συνελεύσεις ή τις Συνοικιακές Συνελεύσεις. Να μην ξεχνάμε το γεγονός ότι στη διαμόρφωση του 5ετούς Προγράμματος - παρά την έλλειψη ουσιαστικών μηχανισμών ακόμη για πλήρη και υπεύθυνη έκφραση της λαϊκής βάσης, παρά ταύτα - το σημερινό 5ετές πρόγραμμα βγήκε μέσα από πρωτόγνωρες δημοκρατικές διαδικασίες.

Και υπάρχει στο κλίμα ένα δεύτερο στοιχείο. Αυτά, που ήταν παραδοσιακά δεδομένα για την πολιτική ζωή της χώρας - όλες τις 10ετίες που εγώ τουλάχιστον θυμάμαι - έχουν πάψει να είναι σήμερα, πράγματι, τα δεδομένα. Ποιά ήταν τα δεδομένα; Ότι οι κυβερνήσεις φτιαχνόντουσαν στα παρασκήνια της πολιτικής ζωής. Ότι υπήρχε πάντοτε κάποιος άρχων, ο βασιλιάς πριν από την μεταπολίτευση, που παρενέβαινε ουσιαστικά στη συγκρότηση των κυβερνήσεων και στο έργο τους. Ήταν δεδομένο όταν εγώ πρωταρχικό στην πολιτική ζωή, ότι δύσκολα μπορούσες να γίνεις ή να παραμείνεις Πρωθυπουργός, αν δεν είχες την υποστήριξη των ξένων.

Ήτανε δεδομένο ότι η εξωτερική πολιτική της χώρας μας, η άμυνα μας, οι Ένοπλες Δυνάμεις, ήταν ταμπού. Η άμυνα ήταν κατ'αρχήν ενταγμένη σε νατοϊκούς στόχους. Οι ΗΠΑ έβλεπαν τις Ένοπλες Δυνάμεις όχι ως δυνάμεις που θα υπεράσπιζαν το χώρο αυτό, αλλά σαν δυνάμεις που θα αστυνόμειναν την Ελλάδα, τον Ελληνικό Λαό. Δεν ξεχνώ το 1964 - όταν είχα πάει με τον Γεώργιο Παπανδρέου στην Ουάσιγκτον για το Κυπριακό. Είχα μία συνάντηση τότε με τον Μακναμόρα, έναν πραγματικά πανέξυπνο άνθρωπο, ο οποίος από τις τελευταίες του εκδηλώσεις και στάσεις φαίνεται να έχει πράγματι πολύ ευαίσθητη δημοκρατική συνείδηση. Έχει γίνει τώρα ένας από τους αγωνιστές για την εξάλειψη των πυρηνικών όπλων, με τον τρόπο του. Μου είπε καθαρά ότι στις ΗΠΑ, στα πλαίσια των νατοϊκών σχεδιασμών, των αμερικάνικων σχεδιασμών, ο ελληνικός στρατός είχε μόνο ένα ρόλο: Να κρατήσει τα σύνορα για μια με δύο βδομάδες. Τίποτε άλλο! Αυτός ήταν ο ρόλος του. Και αναμενόταν ότι ύστερα βεβαίως, η λύση του θέματος θα ερχόταν από την υπερδύναμη, έτσι ώστε δεν εθεωρείτο πραγματικά ο στρατός μας κύρια προσανατολισμένος στη διασφάλιση της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας μας και στην κατοχύρωση της εθνικής μας ανεξαρτησίας.

Σήμερα με περηφάνεια μπορώ να πω ότι οι Ένοπλες Δυνάμεις της χώρας, πρώτο μέλημα και μόνο μέλημα έχουν την προάσπιση ακριβώς της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας. Και πιστεύω ότι - χωρίς να παίρνουμε εμείς, το ΠΑΣΟΚ, όλη την πίστωση γι' αυτό - πρέπει να πω ότι, κατά τη διάρκεια της μεταπολίτευσης μπήκαν οι βάσεις για έναν τέτοιο στρατό μάχιμο, αξιόμαχο και ικανό να προστατεύσει τα σύνορα της πατρίδας μας. Είναι κάτι καινούργιο και για τον ελληνικό λαό και τις Ένοπλες Δυνάμεις.

Σχετικά, θα μου επιτρέψετε να φύγω λίγο από το σημείο αυτό και να επανέλθω, απλώς για να τονίσω ότι αυτή η "αγορά του αιώνα" για την οποία μας καταγγέλει το Κ.Κ.Ε., και το Κ.Κ.Ε. εσωτερικού, είναι μια αναγκαία, απόλυτα αναγκαία δαπάνη για την εξασφάλιση του μέλλοντος αυτής της χώρας.

Πρώτος εγώ θα πρότεινα αυτοί οι πόροι να οδηγηθούν σε νοσοκομεία, σε σχολεία, σε άλλες βελτιώσεις του επιπέδου ζωής του έλληνα πολίτη. Αλλά υπάρχουν μερικά πολύ απλά πράγματα, τα οποία πρέπει να ξέρει ο καθένας μας. Σήμερα η ελληνική πολεμική αεροπορία διαθέτει - δεν δίνω ακριβείς αριθμούς - αεροπλάνα μάχιμα της τάξης των 300. Αλλά υπάρχει μεγάλη φθορά με τη χρήση και το χρόνο. Και τονίζω ότι η χρήση είναι πολύ εντατική, η πιο εντατική στην Ευρώπη. Γιατί κάθε βδομάδα περίπου, άλλοτε πιο συχνά, άλλοτε πιο αραιά, αναγκάζομαστε να αναχαιτίσουμε τουρκικές ποραβάσεις και παραβιάσεις. Παραβάσεις του FIR Αθηνών και παραβιάσεις του εθνικού εναέριου χώρου και οι πιλότοι μας εκ περιτροπής έχουν μια ζωή που τους λέει ότι τα επόμενα πέντε λεπτά πρέπει να πετάξει το αεροπλάνο τους. Από τη στιγμή που πληροφορούμεθα ότι υπάρχει παραβίαση ή παράβαση, ως την ώρα που το αεροπλάνο θα πετάει, είναι κάπου πέντε λεπτά. Αυτό σημαίνει βέβαια ότι έχουμε αξιόλογους, άριστα εκπαιδευμένους πιλότους, αλλά σημαίνει ταυτόχρονα ότι υπάρχει φθορά του αεροσκάφους, όταν χρησιμοποιείται τόσο έντονα και τόσο συχνά.

Άρα μέσα στην επόμενη δεκαετία πρέπει να προβλέψει κανείς ότι αν

δεν υπάρχει αντικατάσταση με καινούργια αεροσκάφη, θα πέσουμε στο κάτω του μισού, θα έχουμε δηλαδή κάτω από 150 αεροπλάνα, όταν η Τουρκία αυξάνει αριθμητικά το στόλο της με ρυθμούς πραγματικά εντυπωσιακούς.

Είμαστε βέβαιοι ότι διατηρώντας μια οροφή περί τα 300, με την άριστη ποιότητα των πιλότων μας, των χειριστών της αεροπορίας ειδικότερα και με τον εκσυγχρονισμό μέσω της αγοράς της πολεμικής αεροπορίας, θα είμαστε σε θέση αποφασιστικά να κατοχυρώσουμε την εδαμική μας ακεραιότητα έστω και αν η Τουρκία ξεπεράσει κατά πολύ αριθμητικά το δικό μας στόλο. Μιλάμε όχι για αύριο, γιατί τα αεροπλάνα αυτά θ' αρχίσουν νάρχονται ύστερα από χρόνια και θα συνεχίσουν νάρχονται μέσα στα πλαίσια μιας δεκαετίας περίπου.

Είμαστε υποχρεωμένοι, εφόσον ακολουθούμε πολιτική για μία περήφανη Ελλάδα, με σύνορα ασφαλή, είμαστε υποχρεωμένοι όχι μόνο για τη δικιά μας αλλά και για την επόμενη γενιά, να κάνουμε το ελάχιστο, δηλαδή την προμήθεια αυτών των αεροσκαφών. Θα ήθελα να τονίσω ότι αυτό δεν σημαίνει ότι αδιαφορούμε για τον εξοπλισμό και των δύο άλλων όπλων. Είναι και αυτός απαραίτητος. Και το Ναυτικό μας και ο Στρατός Σηράς.

Και θέλω να τονίσω ότι ίσως είναι η πρώτη φορά που όχι μόνο υπάρχει συγκεκριμένο πρόγραμμα, εκπονημένο από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, αλλά υπάρχει στενή συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας,

ώστε να εντάσσονται αυτές οι δαπάνες στο 5ετές μας πρόγραμμα. Υπάρχει δηλαδή μια ορθολογικοποίηση της όλης διαδικασίας, και λέω για πρώτη φορά.

Με συγχωρείτε γι' αυτή τη παρένθεση, αλλά την θεωρώσα απαραίτητη γιατί επιτίθενται ενάντια σ' αυτή την δαπάνη, ανεύθυνα. Θα ήθελα να μας πληροφορήσουν οι κύριοι του ΚΚΕ πως ακριβώς προτείνουν να γίνει η άμυνα αυτής της χώρας. Και μάλιστα να μας πούν και γραπτώς, να τα διαβάσουμε, τί είδους εξοπλισμό προτείνουν για τη χώρα μας. Αναγνωρίζουν ναι ή όχι ότι υπάρχει άμεσος, υπαρκτός αλλά και μελλοντικός κίνδυνος εξ ανατολών; Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η Τουρκία έχει καταστεί ο χωροφύλακας των ΗΠΑ στην περιοχή. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μετά την πτώση του Σάχη, η Τουρκία παίζει αυτό το ρόλο στην περιοχή. Και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η ιθύνουσα τάξη στην Τουρκία - δεν μιλάμε για τον απλό τούρκο πολίτη - για λόγους που εκείνη ξέρει καλύτερα, έχει πράγματι πάρει μια στάση επεκτατική, σωβινιστική, που θυμίζει τις θεωρίες του ζωτικού χώρου της εποχής του Χίτλερ. Και δεν υπάρχει αμφιβολία, επομένως, ότι βρισκόμαστε στη "μπούκα του κανονιού", στο στόχαστρο.

Επιζητούμε με κάθε τρόπο την ειρήνη. Πάντοτε όλα τα μηνύματά μας προς την Τουρκία είναι μηνύματα ειρήνης. Δεν έχουμε καμμία δυσχέρεια και να βρεθούμε να κουβεντιάσουμε, αλλά υπό όρους πολύ απλούς και σαφείς. Δεν μπορούμε ύστερα από τη διχοτομική ενέργεια της ανακήρυξης του ψευδοκράτους του Ντενκτάς, να συνομιλούμε με την Τουρκία για την επίλυση όποιων άλλων προβλημάτων σάμπως να έχουμε πλέον ξεχάσει

ιστορικά την τεράστια εθνική ευθύνη που έχουμε για την πορεία του ελληνοκυπριακού πληθυσμού, των αδελφών μας στην Κύπρο. Και είμαστε, βεβαίως - όταν επιστρέψει η γαλήνη στη Μεγαλόνησο ύστερα από μια δίκαιη και μόνιμη λύση - έτοιμοι, να κουβεντιάσουμε με την Τουρκία, υπό τον όρο ότι θα είναι σεβαστά τα εθνικά μας κυρίαρχα δικαιώματα, όπως αυτά κατοχυρώνονται από το νομικό καθεστώς του Αιγαίου. Σ' αυτή τη βάση ναι. Όχι σε άλλη.

Γυρίζω, λοιπόν, στο θέμα του κλίματος. Υπάρχει ένα τρίτο στοιχείο. Είναι, πραγματικά, η ελπίδα για κάτι νέο και η προσπάθεια για κάτι νέο. Εάν παρακολουθήσει κανείς ορισμένες λαϊκές εκδηλώσεις από την πολυβασανισμένη τηλεόρασή μας, θα διερωτηθεί πού βρίσκεται. Η αυθόρμητη συμμετοχή των πολιτών, καμιά φορά η όχι και αυθόρμητη οργάνωσή τους για την προώθηση της λύσης κοινωνικών - οικονομικών προβλημάτων σ' όλη τη χώρα, είναι εντυπωσιακή. Λέω λοιπόν πρώτα απ' όλα για κλίμα, αλλά πέρα από το κλίμα υπάρχουν και σοβαρές, μεγάλες, θεσμικές αλλαγές. Δεν είναι άπρονες αυτές οι αλλαγές. Απαιτούν χρόνο, απαιτούν απόκτηση γνώσης σε νέες καταστάσεις. Για παράδειγμα, ο θεσμός της κοινωνικοποίησης, που είναι πολύ σημαντικός θεσμός. Μπορεί να υπάρχει το αίσθημα ότι δεν έχει προχωρήσει αρκετά γρήγορα αλλά σε κάθε περίπτωση, έχουμε ξεκινήσει και μέχρι το τέλος αυτής της Συνόδου πιστεύω ότι τα αποτελέσματά μας θα είναι ορατά.

Υπάρχει ουσιαστική επανάσταση στην Παιδεία. Υπάρχουν προβλήματα; Ασφαλώς. Μέχρι τώρα αγωνιστήκαμε για τον εκδημοκρατισμό, τώρα πρέπει να αγωνιστούμε για την άνοδο της ποιότητας.

Υπάρχει το Εθνικό Σύστημα Υγείας. Ένα νέο θεσμικό πλαίσιο. Και αυτό παρουσιάζει μια σειρά δυσκολίες στην εφαρμογή του. Όμως, προχωρούμε.

Ο Συνεταιρισμός. Και αυτός, όχι με γρήγορα βήματα, αλλά πορευόμαστε προς τα κει.

Η αποκέντρωση, που ελπίζω να ολοκληρωθεί μέσα στο χρόνο αυτό που έρχεται. Και υπάρχουν πολλά άλλα, για τα οποία πρέπει να είμαστε περήφανοι.

Προχωρήσαμε με όλα τα δυνατά βήματα στην εθνική συμφιλίωση. Δεν χρειάζεται να απαριθμήσω εδώ τί έχουμε κάνει, για να θέσουμε τέρμα στον εμφύλιο, στο κλίμα του εμφυλίου, στο διχασμό, για να αναγνωρίσουμε τους αγωνιστές της Αντίστασης. Γιατί νομίζω ότι πρέπει να είμαστε περήφανοι για τα επιτεύγματα αυτής της κυβέρνησης, αυτής της κοινοβουλευτικής ομάδας, αυτού του Κινήματος, τα τρία αυτά τελευταία χρόνια.

Στο χρόνο που έρχεται, η έμφαση θα πρέπει να είναι στο να υλοποιηθούν τα προβλεπόμενα από τους διάφορους θεσμούς, να υλοποιηθούν όλες ανεξαιρέτα οι εξαγγελίες μας. Γιατί θα θέλουμε να ζητήσουμε την ψήφο του λαού με βάση τη συνέπειά μας στις διακηρύξεις μας. Και ένα δείγμα αυτής της συνέπειας είναι ότι σ'αυτή τη Σύνοδο της Βουλής, θα έλθει και το μέγα θέμα του Κυπριακού. Να αποδώσουμε δικαιοσύνη και να αποδώσουμε τις ευθύνες.

Έχω την πεποίθηση επίσης ότι θα πρέπει να γείρουμε λιγάκι την προσοχή μας σ'αυτό που λέμε καθημερινότητα. Δεν είναι παράδοξο ότι αγωνιζόμενοι για στόχους μεσοπρόθεσμους τουλάχιστον, μπορεί να παραμελήσαμε ορισμένα καυτά καθημερινά προβλήματα, με την έννοια των άμεσων χειρισμών. Δεν τα παραμελήσαμε. Τα προγράμματα υπάρχουν και υλοποιούνται. Αλλά απαιτείται σε πολλά θέματα, εδώ και τώρα κάποια αντιμετώπιση. Και γι'αυτό, ένα από τα κύρια θέματα που θα απασχολήσει και εμένα αλλά και τους συναδέλφους μου, είναι πραγματικά η βελτίωση του επίπεδου ζωής μέσα στα οικονομικά πλαίσια τα οποία υπάρχουν. Γι'αυτό θά έλεγα ότι οι μεγάλοι στόχοι αυτής της περιόδου, τα μεγάλα θέματα που παρουσιάζονται αυτή τη στιγμή, είναι:

- Στον τομέα της Υγείας, το εξωτερικό ιατρείο και το Κέντρο Υγείας. Μεγάλα και άμεσα θέματα. Και χαίρω γιατί μπορώ να πω ότι η πρόοδος εκεί είναι ικανοποιητική και οι ρυθμοί είναι καλοί.

Όλοι μας γνωρίζουμε ότι είναι άθλια η περίθαλψη που παρέχεται. Πιστεύω όμως - με τους ρυθμούς που τώρα ακολουθούμε - ότι πριν από τις εκλογές του Οκτώβρη του '85, θα είναι σαφέστατα τα δείγματα βελτίωσης της περίθαλψης σ'ολόκληρη τη χώρα.

- Στον τομέα της Παιδείας, το κύριο θέμα είναι η αναβάθμιση των σπουδών. Η ποιότητα πρέπει να πάρει σαφώς προτεραιότητα. Ήδη έχουμε την πιο δημοκρατική δομή που υπάρχει. Δεν αρκεί. Πρέπει με τα δημοκρατικά αυτά μέσα να προωθήσουμε πραγματικά μορφωτικά προγράμματα, που να εκσυγχρονίσουν τα στελέχη της αυριανής ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας.

- Υπάρχει το τεράστιο θέμα της ανεργίας, της ανεργίας των νέων κυρίως. Ποιές είναι οι προοπτικές; Σε ό,τι αφορά τις προοπτικές για την εθνική οικονομία, δυο λόγια: Προβλέπουμε για το '85 σημαντική αύξηση του εθνικού εισοδήματος. Για το '84 επίσης το βλέπουμε να είναι γύρω στα 2,5%. Προβλέπουμε συνεχιζόμενη χαλιναγώγηση του πληθωρισμού, μή ξεχνώντας όμως - ακολουθώντας εδώ πολιτική προστασίας του εισοδήματος του εργάτη και του αγρότη - ότι δεν μπορεί τα επιτεύγματα αυτά να είναι ανάλογα με εκείνα χωρών όπως η Αγγλία, όπου κύριος στόχος είναι όπως το λένε, η εξυγίανση, ο αποπληθωρισμός. Όπου όμως πλέον η Αγγλία έχει μεταβληθεί σε στίβο πάλης των τάξεων ορατό, κάτι που είχα προβλέψει - αν μου επιτρέψετε - χρόνια πριν, 'Οτι με την οικονομική κρίση που επέρχεται θα ξαναγυρίσει ο ταξικός αγώνας, παρά τις διακηρύξεις του κ. Λάσκαρη.

Αυτοί όμως οι ρυθμοί ανάπτυξης τους οποίους προβλέψαμε για το '84, '85, '86, δεν επαρκούν για την απορρόφηση της ανεργίας. Γιατί δεν μπορούμε - θα ρωτούσατε - να προχωρήσουμε με ακόμα γρηγορότερους ρυθμούς; Περιοριστικός παράγοντας εκεί είναι το ισοζύγιο πληρωμών. Γιατί όταν οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι υψηλοί τότε και τα εισαγόμενα αυξάνονται και σε όγκο και σε αξία, με ρυθμούς που δεν μπορεί να αντιμετωπίσει η σημερινή εξαγωγική δραστηριότητα της ελληνικής οικονομίας. Γι' αυτό, για να λυθούν τα χέρια μας σε ό,τι αφορά την προώθηση της οικονομίας με ταχύτερους ρυθμούς που να απορροφήσουν την ανεργία, θα πρέπει να γίνουν διαρθρωτικές αλλαγές στην ελληνική βιομηχανία κατά κύριο λόγο, η οποία πρέπει να καταστεί ανταγωνιστική. Κληρονομήσαμε κυριολεκτικά μια βιομηχανία που στεκόταν σε γυάλινα και εύθραυστα πόδια. Και έλαχε σε μας ο κλήρος της εξυγίανσης - άλλο θέμα η κοινωνικοποίηση - των προβληματικών επιχειρήσεων, έτσι ώστε να μπορέσουμε να επιτύχουμε στα πλαίσια του διεθνούς οικονομικού ανταγωνισμού, που γίνεται σκληρότερος, στα πλαίσια της ΕΟΚ. Γι' αυτό είμαστε αποφασισμένοι - όχι μόνο υποχρεωμένοι αλλά και αποφασισμένοι - να πάρουμε ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας, που θα κοστίσουν φυσικά, που θα είναι σε βάρος ίσως άλλων προγραμμάτων. Είμαστε όμως υποχρεωμένοι να πορευθούμε προς την εξάλειψη αυτής της ανεργίας η οποία αποτελεί πραγματικά απαράδεκτο φαινόμενο σε μια δημοκρατία μάλιστα, που πορεύεται προς το σοσιαλισμό.

- Και υπάρχει το θέμα του Λεκανοπεδίου Αττικής, ανάλογα της συμπτωτεύουσας, όπου μια τεράστια σειρά προβλημάτων πρέπει να αντιμετωπισθεί. Και αυτά αφορούν τη ρύπανση, τη συγκοινωνία, την περίθαλψη, όλες τις όψεις της καθημερινής μας ζωής.

- Ταυτόχρονα, υπάρχει το πρόβλημα της Διοίκησης, όπου θα πρέπει επίσης να έχουμε χειροπιαστά αποτελέσματα. Πρέπει η επέμβαση μας να γίνει σαφής και αποτελεσματική. Αλλά σε κάθε περίπτωση, υποχρέωσή μας άμεση είναι να αλλάξουμε το κλίμα των σχέσεων πολιτείας και πολίτη. Έχει μεγάλη προτεραιότητα. Είναι το μόνο που χαλάει την εικόνα της δημοκρατικότητας, του νέου κλίματος που έχουμε φέρει. Αυτό που χαλάει αυτή την εικόνα, είναι η σχέση πολιτείας και πολίτη, δηλαδή της γραφειοκρατίας, αν θέλετε, και του πολίτη.

Αυτές είναι οι μεγάλες προτεραιότητές μας. Θα ήθελα να προσθέσω κάτι άλλο που θα μπορούσε να ήταν - σ' αυτό που λέγεται αλλαγή - ένα νέο κλίμα, μια νέα Ελλάδα. Χωρίς να σας κουράσω θα αναφερθώ στο γεγονός ότι η Ελλάδα σήμερα στη διαμόρφωση της εξωτερικής της πολιτικής παίζει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στα Βαλκάνια, τη Μεσόγειο, την Ευρώπη. Πράγματι έχουμε διαμορφώσει βήμα - βήμα αυτό που ονομάζουμε πολυδιάστατη ελληνική εξωτερική πολιτική. Και παρά τα λεγόμενα της Δεξιάς, η Ελλάδα σήμερα είναι στον πολιτικό χάρτη της Ευρώπης, της Μεσογείου και των Βαλκανίων. Η άποψή της έχει σημασία. Η συμφωνία της έχει σημασία. Σε όλα περίπου τα σημεία που διαφωνήσαμε με τους εταίρους μας είτε στο ΝΑΤΟ είτε στην ΕΟΚ, εμείς δικαιωθήκαμε, όχι εκείνοι. Για το τζάμπο που χάλασε ο κόσμος είναι πλέον δεδομένο, ότι αποτελούσε αυτό κατασκοπευτική επιχείρηση της αμερικανικής ΣΙΑ και ότι είχε πραγματικά παραβιάσει τον εναέριο χώρο της ΕΣΣΔ με στόχους κατασκοπευτικούς. Αυτό που λέω είναι δημοσιευμένο υπεύθυνα σε όλο τον έγκυρο Τύπο στην Αγγλία, τις ΗΠΑ και τον Καναδά. Οι μόνοι οι οποίοι δεν πάσαμε υστερισμό τότε είμαστε εμείς. Ο κ.Χαραλαμπόπουλος είπε ότι αυτό πρέπει να

ερευνηθεί. Είμαστε βαθύτατα λυπημένοι για ότι συνέβει αλλά απαιτείται να μάθουμε τί έγινε. Και μάθαμε τι έγινε.

Έρχεται η Πολωνία. Και μεις καταδικάσαμε το καθεστώς του στρατιωτικού νόμου, ευθέως, αλλά τονίσαμε την ανάγκη να μην υπάρξουν κυρώσεις. Πρώτον γιατί δεν είναι, φυσικά, δικαιολογημένες. Η Τουρκία γιατί δεν υφίσταται κυρώσεις κατά τη διάρκεια του στυγνού δικτατορικού καθεστώτος; Αλλά ανήκει στη Δύση; Η Χιλή γιατί δεν υφίσταται κυρώσεις από τη δημοκρατική Δύση; Επειδή τυχαίνει η Πολωνία να είναι από την άλλη μεριά της διαχωριστικής γραμμής; Εκεί γινόμαστε κήνσορες της ηθικής τάξης και της δημοκρατίας όταν εμείς και ανεχόμαστε και βοηθούμε καθεστώτα που παραβιάζουν τα στοιχειώδη δικαιώματα του ανθρώπου και τους δημοκρατικούς θεσμούς; Αλλά ο στόχος μας ήταν βαθύτερος και μακροπρόθεσμος. Ήταν ότι ο μέγας κίνδυνος, ο υπαρκτός πράγματι κίνδυνος ενός πυρηνικού ολοκαυτώματος, απαιτεί κάθε κίνησή μας να υπηρετεί την ειρήνη, την ύφεση και τον έλεγχο των εξοπλισμών. Αυτό βέβαια απαιτεί όχι κλιμάκωση του ψυχρού πολέμου αλλά αποκλιμάκωση του ψυχρού πολέμου. Και αυτό σημαίνει ότι όταν ξεκινάμε με κυρώσεις οδηγούμαστε ασφαλώς σε ένταση και κλιμάκωση του πολέμου με άγνωστες συνέπειες. Όπως γνωρίζετε, δεν υπάρχει πια σήμερα στρατιωτικός νόμος στην Πολωνία. Και θεωρώ πράγματι ότι είναι πολύ σωστό το ότι πρόκειται να επισκεφθώ αυτό τον Οκτώβρη την Πολωνία. Πρώτος είναι ο υπουργός Εξωτερικών της Αυστρίας. Θα με ακολουθήσει ο υπουργός Εξωτερικών της Δυτικής Γερμανίας Γκένσερ και της Ιταλίας Αντρεόττι. Και αυτό που ενοχλεί τόσο πολύ την "Καθημερινή" σήμερα, που γράφει ότι δήθεν εμείς καθοδηγούμε την Δύση, ασφαλώς έχει μια άλλη διάσταση: Ότι εμείς δικαιωθήκαμε όσες φορές

αντιδράσαμε σε ψυχροπολεμικές αποφάσεις.

Προσβλέπουμε λοιπόν αισιόδοξα για τις εκλογές του Οκτώβρη του '85. Λυπούμαι πάρα πολύ που μια τυπική καθαρά αναφορά μου στο Υπουργικό Συμβούλιο, στο Σύνταγμα για το πότε γίνονται εκλογές, παρερμηνεύτηκε.

Εμείς προγραμματίζουμε τη δουλειά μας για τον Οκτώβρη '85 οπότε και πιστεύουμε ότι το έργο της 4ετίας θα είναι ακόμη πιο ορατό στον Έλληνα πολίτη. Για να ζητήσουμε τότε την ανανέωση της εμπιστοσύνης του. Και έχουμε κάθε λόγο να πιστεύουμε ότι θα την ανανεώσει ώστε να μπορέσουμε να συνεχίσουμε το έργο και να εδραιώσουμε πια χωρίς πισωγυρίσματα την νέα Ελλάδα.

Ένας από τους λόγους που μου επιτρέπει να εκφράζομαι με αυτή τη βεβαιότητα, είναι η σαφής παρακμή και διάλυση της Δεξιάς, της Ν.Δ. Νομίζω ποτέ στην ιστορία της Δεξιάς δεν υπήρχε τέτοια διάλυση, τέτοιο χάος, τέτοια αμφισβήτηση. Και μην νομίζετε, αυτά που λέω δεν πρόκειται να τους συσπειρώσουν, δεν υπάρχει δυνατότητα να συσπειρωθούν. Και αυτές οι δυνάμεις της παρακμής, είναι πια ορατές σαν δυνάμεις της παρακμής, επειδή υπάρχει η δικιά μας παράταξη, η δημοκρατική σοσιαλιστική παράταξη, που δουλεύει μέρα - νύχτα για να υπηρετήσει αυτό το λαό και όχι τα συμφέροντα της ολιγαρχίας, είτε ξένης είτε ντόπιας, είτε τα συμφέροντα ενός όποιου κέντρου αποφάσεων εκτός Ελλάδας. Γι' αυτό το λόγο πράγματι είμαι αισιόδοξος και πρέπει όλοι μας να είμαστε αισιόδοξοι. Αλλά αυτό δεν πρέπει να σημαίνει χαλάρωση. Αντίθετα, πρέπει να σημαίνει ένταση για τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Ομάδας.

Στη συνέχεια ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ αναφέρθηκε σε εσωκομματικά θέματα και υπογράμμισε τη σημασία, να βρίσκονται οι βουλευτές του Κινήματος "κοντά στη λαϊκή βάση, όσο γίνεται πιο συχνά".

Ο κ. Παπανδρέου αναφέρθηκε επίσης στη δημιουργία μέσα στο Κίνημα μιάς επιτροπής που αφορά την ενημέρωση, την τεκμηρίωση και τη λαϊκή παιδεία και που έργο της είναι να προβάλλει τι κάνει το ΠΑΣΟΚ, τι κάνει η κυβέρνηση, για να ξέρει ο ίδιος ο λαός για το έργο που επιτελείται.

Ο Πρωθυπουργός τόνισε ακόμα τη σημασία να γνωρίζουν οι βουλευτές, όταν πηγαίνουν στην περιφέρειά τους, την πολιτική, τις σκέψεις, τα μέτρα, τη δικαιολόγηση και την επεξήγηση των εκάστοτε κυβερνητικών αποφάσεων.

Ο κ. Παπανδρέου υπογράμμισε ακόμα τη σημασία της αναβάθμισης της λειτουργίας των Κ.Τ.Ε. και του συντονισμού δράσης κυβέρνησης, κοινοβουλευτικής ομάδας και Κινήματος, ώστε να λειτουργεί ένας μηχανισμός για την αποτελεσματική προώθηση νομοθεσίας, αποφάσεων και μέτρων.

Ο Πρωθυπουργός αναφέρθηκε επίσης στο πρόβλημα της γραφειοκρατίας και τόνισε ότι "ο βουλευτής είναι σε θέση κλειδί για να αναμετρηθεί με τη γραφειοκρατία και να προωθήσει τις άμεσες λύσεις των προβλημάτων της περιοχής του".

Ο κ. Παπανδρέου υπογράμμισε ακόμα τη μεγάλη σπουδαιότητα που δίνει το ΠΑΣΟΚ για την αξιοποίηση από το Κίνημα, προσώπων

καταξιωμένων δημοκρατικά στη συνείδηση του λαού και δοκιμασμένων σε αγώνες, όπως στον ανέπδοτο και της γενιάς του 114.

Ο Πρωθυπουργός αναφέρθηκε επίσης στη δυνατότητα επαφής του βουλευτή με υπουργούς, γενικούς γραμματείς, νομάρχες, προέδρους οργανισμών, για θέματα του νομού τους ή όταν λαμβάνονται αποφάσεις για τον νομό, ώστε οι βουλευτές να τηρούνται πάντα ενήμεροι. Ιδιαίτερα - υπογράμμισε ο κ. Παπανδρέου - "στη περιφέρεια, στο νομό, θα πρέπει να υπάρχει συνεχής επαφή των βουλευτών, του γραμματέα ή της γραμματείας της Ν.Ε. και βέβαια θα πρέπει να υπάρχει άμεση επαφή του βουλευτή με τον νομάρχη". Ακόμα, είπε ο Πρωθυπουργός, θα λειτουργήσει γραφείο εξυπηρέτησης κοινού σε κάθε νομαρχία.

Τέλος, ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. υπογράμμισε την ανάγκη δραστηριοποίησης των βουλευτών του Κινήματος για τον τελευταίο χρόνο της πρώτης 4ετίας. Οι βουλευτές θα δραστηριοποιηθούν σε τρία επίπεδα:

1. μέσα στο κοινοβούλιο (νομοθετικό έργο και κοινοβουλευτικός έλεγχος)
2. στο κυβερνητικό επίπεδο με τη συνεργασία υπουργών και μελών των Κ.Τ.Ε.
3. στο νομαρχιακό επίπεδο, έχοντας συνεχή επαφή με το εκλογικό σώμα, με τα στελέχη του Κινήματος, με την κομματική οργάνωση, με νομάρχες και επάρχους, σε συνεργασία επίσης με δημοτικές και κοινοτικές αρχές, καθώς και με εκφραστές μαζικών κινήσεων.

Και ο Πρωθυπουργός και Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ κ. Κωνσταντίνος Κιζιρίδης:

"Θα ήθελα να ανακοινώσω επίσης ότι αυτές οι μικρές ομάδες βουλευτών, τις οποίες ξεκίνησα να βλέπω, θα συνεχισθούν και θα συνεχίζονται πάντοτε, με την έννοια ότι όταν τελειώσουμε, θα αρχίσουμε πάλι από την αρχή. Πραγματικά, αυτή η επαφή είναι η πιο πολύτιμη που γνωρίζω, γιατί σ' αυτές τις συναντήσεις που έχω μαζί σας, δεν βγάζουμε λόγους, ούτε εγώ, ούτε οι βουλευτές, αλλά μιλάμε για τα προβλήματα: Ποιά είναι τα προβλήματα τι πάει στραβά, πως το διορθώνουμε. Άσχετά από αυτό, θα υπάρχει βέβαια συνεδρίαση της Κ.Ο. , όπου οι βουλευτές θα έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις απόψεις τους, είτε αυτές είναι εγκώμια , είτε αυτές αποτελούν κριτική. Εμπρός στον αγώνα για την δεύτερη τετραετία".
